

ΔΟΚΙΜΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ¹

Α. Για το Α΄ θέμα του διαγωνίσματος

Γενικές παρατηρήσεις

Για τη βαθμολόγηση του Α΄ θέματος, σύμφωνα με τις οδηγίες, έμφαση δίνεται στην «πειστική μεταφορά των απόψεων του συγγραφέα», η οποία πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα κύρια σημεία του κειμένου. Επίσης, κρίσιμο μέγεθος είναι η παράφραση του νοήματος, η αναδιατύπωση και συνεκτική απόδοση του νοήματος. Τα γραμματικά και συντακτικά λάθη αποτιμώνται βαθμολογικά με κριτήριο την επίπτωση που έχουν αυτά στη σαφήνεια του περιληπτικού κειμένου. Η ικανότητα του μαθητή ή της μαθήτριας να αναδιατυπώνει το νόημα του κειμένου αναφοράς, χρησιμοποιώντας συνώνυμες, υπερώνυμες κ.λπ. λέξεις ή φράσεις, αποτελεί, σύμφωνα με τις οδηγίες, στοιχείο οργανωτικής όψης του περιληπτικού κειμένου, δεν αποτιμάται ως προς το κριτήριο «γλώσσα» του κειμένου.

Στο Α΄ θέμα του συγκεκριμένου διαγωνίσματος οι μαθητές και οι μαθήτριες δεν είχαν δυσκολία να εντοπίσουν τα κύρια σημεία. Η δυσκολία τους ήταν στην κατανόηση και αναδιατύπωση των τύπων της «ηλιθιότητας».

Στις περισσότερες απαντήσεις των μαθητών/τριών με άξονα τους πέντε τύπους δόθηκε έμφαση στην αναδιατύπωση των πέντε τύπων και στην καλύτερη απόδοση του νοήματος σύμφωνα με τον συγγραφέα. Εδώ μερικοί/ές κατέφυγαν σε δικές τους ερμηνευτικές προβολές -σε αυτό το σημείο οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές/τριες πρέπει να είναι ενήμεροι ότι σκοπός αυτής της δραστηριότητας είναι η κατανόηση του κειμένου σε πληροφοριακό επίπεδο. Λιγότεροι/ες αξιοποίησαν τα χαρακτηριστικά της «διαίρεσης» ως τρόπου ανάπτυξης, ώστε να διακρίνουν τη διαιρετική βάση και με αυτή ως κριτήριο να αποδώσουν το νόημα του κειμένου αναφοράς (βλ. κείμενο μαθητή Δ1).

1. Δοκίμια γραπτής εξέτασης μαθητών/τριών με αναλυτική βαθμολογία

Κείμενο μαθητή/-τριας (B2)

Το κείμενο αναφέρεται στον όρο «ηλίθιος» και στις διάφορες εκδοχές του. Αρχικά, υπάρχει αυτός που είναι μόνιμα κοιμισμένος και νομίζει πως δεν χρειάζεται τίποτα. Επίσης, υπάρχει εκείνος ο κακομαθημένος που τα θέλει όλα δικά του. Ακόμη, υπάρχει τύπος ηλιθιού στον οποίο επικρατούν αναποφάσιστοι αλλά και τεμπέληδες άνθρωποι. Δεν κοιτάνε τον εαυτό τους αλλά όλο τον άλλο κοινωνικό περίγυρο. Από την άλλη πλευρά υπάρχουν αυτοί οι αποφασισμένοι, με στόχο αλλά δεν το νιώθουν όσο θα έπρεπε με αποτέλεσμα να καταλήγουν να δημιουργούν αυτά που δε θέλουν. Τέλος, υπάρχει αυτός με πείσμα αλλά ξεγκελιέται διότι δεν γνωρίζει την πραγματικότητα.

Βαθμολόγηση [Ως προς το περιεχόμενο- Ως προς την οργάνωση -Ως προς τη γλώσσα]

Κείμενο μαθητή/-τριας (B12)

Ο συγγραφέας του παρόντος αποσπάσματος δίνει στη λέξη «ηλίθιος» πέντε σημασίες. Αρχικά, τοποθετεί στην πρώτη κατηγορία τον άνθρωπο που δε ξεχωρίζει καμία επιθυμία του και παραμένει ράθυμος. Έπειτα κάνει λόγο για αυτόν που επιθυμεί επιπόλαια ακόμη και αντίθετα πράγματα. Αναφέρει, μάλιστα, και τον τύπο που έχει άγνοια της επιθυμίας του αλλά δεν επιδιώκει την αναζήτησή της, αφού προσδιορίζεται από τις επιθυμίες του περιγυρού του. Αυτός που γνωρίζει τι θέλει αλλά δειλιάζει στην απόκτησή του ανήκει στον τέταρτο τύπο «ηλιθίου», ενώ τελευταίος θεωρείται ο άνθρωπος που είναι θαρραλέος αλλά μπερδεύει το ωφέλιμο με το βλαβερό.

Βαθμολόγηση [Ως προς το περιεχόμενο- Ως προς την οργάνωση -Ως προς τη γλώσσα]

¹ Τα κείμενα των μαθητών και μαθητριών είναι ελαφρώς διασκευασμένα, για τις ανάγκες της προσομοιωτικής διαδικασίας

2.Δοκίμια γραπτής εξέτασης μαθητών/τριών χωρίς αναλυτική βαθμολογία

A74

Ο Fernando Savater, στο απόσπασμα, αποδίδει τον όρο «ηλίθιος». Πιο συγκεκριμένα, διακρίνει πέντε είδη «ηλιθιότητας». Πρωτον, είναι η οκνηρότητα, αυτός που βαριέται με όλα. Δεύτερος είναι αυτός που συμπεριφέρεται σαν παιδί, κάνοντας αφυολόγητες ενέργειες. Ύστερα, είναι ο τύπος «ηλιθίου» που δεν κρίνει τίποτα και μόνο μιμείται. Τέταρτον, είναι ο αναβλητικός, αυτός που δεν θα αδράξει ποτέ την ευκαιρία που του δίνεται. Ενώ, τελευταίος τύπος είναι ο μπερδεμένος, αυτός που δεν ξεχωρίζει το ωφέλιμο από το βλαβερό.

Π7

Στο απόσπασμα του κειμένου ο συντάκτης αναφέρεται στα είδη των πνευματικά ανάπηρων ανθρώπων. Έτσι δίνει στο όρο ηλίθιος πολλές ερμηνείες. Κάνει λοιπόν λόγο για τον αδιάφορο άνθρωπο που είναι διαρκώς αδρανής, καθώς και για τον άπλιστο που χωρίς διάκριση απλώς επιθυμεί, Στην ίδια κατηγορία εντάσσει τόσο αυτούς που επειδή αδρανούν και δεν αναζητούν τι είναι αυτό που πραγματικά θέλουν τους χειραγωγούν όσο και στους συνειδητοποιημένους μεν, φοβισμένους και αναβλητικούς δε. Τελευταία κατηγορία ηλιθίων αποτελούν όσοι δεν έχουν αυτογνωσία και ζουν σε μια πλάνη που δεν τους βγαίνει πάντα σε καλό.

A1

Ο συγγραφέας στο κείμενο 1 αναφέρεται σε πέντε τύπους ηλιθίων. Το κοινό χαρακτηριστικό και των πέντε τύπων είναι η έλλειψη κριτικής ικανότητας καθώς και προσωπικότητας. Κανείς από αυτούς δεν είναι ικανός να κρίνει και να αποφασίσει τι είναι οφέλιμο γι' αυτούς και τι όχι. Έτσι λοιπόν καταλήγουν χωρίς προσωπικότητα και τελικά επιλέγουν ή κάτι που δεν επιθυμούν ή κάτι που τελικά δεν είναι προς όφελός τους.

A4

Θέμα του κειμένου είναι οι διάφορες σημασίες του όρου «ηλίθιος». Αρχικά, ο συγγραφέας αναφέρεται σε αυτόν που δεν θέλει τίποτα, που βρίσκεται συνεχώς σε μια κατάσταση χαλαρότητας. Στην συνέχεια, παρουσιάζει τον τύπο «ηλιθίου» ο οποίος σε αντίθεση με τον προηγούμενο τα θέλει όλα, ταυτόχρονα. Ο συγγραφέας σκιαγραφεί επίσης, αυτόν που δεν ξέρει τι θέλει. Αυτός δεν έχει δική του βούληση αλλά ακολουθεί το πλήθος. Ακόμη, υπάρχει ο τύπος ο οποίος ξέρει τι θέλει και γιατί όμως δεν το διεκδικεί μέχρι να το αποκτήσει αλλά κινείται με δισταγμό. Τέλος, περιγράφεται αυτός που θέλει και διεκδικεί, αλλά παρά την δύναμη και την σιγουριά στα θέλω του καταλήγει να χάνεται ανάμεσα στο καλό και στο κακό.

Π15

Ο συγγραφέας στο απόσπασμα αυτό αναφέρεται στους διάφορους τύπους ηλιθίων. Αρχικά χαρακτηρίζει ηλίθιο εκείνον που θεωρεί πως δεν θέλει τίποτα και κρατάει μια ουδέτερη στάση απέναντι σε όλα. Επιπλέον, εκείνον που θέλει τα πάντα, ακόμη και πράγματα άκρως αντίθετα μεταξύ τους. Επίσης, εκείνον που δεν γνωρίζει τι πραγματικά θέλει, αλλά ταυτόχρονα δεν μπαίνει στην διαδικασία να το αναζητήσει, καθώς προσαρμόζεται με την άποψη του πλήθους. Τέλος, υποστηρίζει πως υπάρχουν ηλίθιοι, οι οποίοι γνωρίζουν τι επιθυμούν και είτε δεν το θέλουν αρκετά με αποτέλεσμα να μην το πετυχαίνουν, είτε το θέλουν τόσο πολύ που τελικά μπορεί να οδηγηθούν και σε κάτι καταστροφικό, αφού παθιάζονται με αυτή την ιδέα.

Π12

Σύμφωνα με το απόσπασμα του κειμένου 1 ο συγγραφέας διακρίνει τους διάφορους τύπους ηλιθιότητας σε υποκατηγορίες. Ειδικότερα, χαρακτηρίζει ως ηλίθιο αυτόν που βρίσκεται σε πλήρη αδράνεια, καθώς και εκείνον που είναι αναποφάσιστος. Επιπλέον, ως ηλίθιος χαρακτηρίζεται αυτός που δεν χρησιμοποιεί την κριτική του ικανότητα, αλλά ενεργεί μηχανικά με βάση την πλειοψηφική γνώμη, καθώς και αυτός που δεν έχει αυτοπεποίθηση και είναι δειλός, ώστε να εφαρμόσει αυτό που θέλει. Τέλος, ως ηλίθιος χαρακτηρίζεται αυτός που πλανιέται εύκολα, χωρίς να ξεχωρίζει το καλό και το κακό για εκείνον.

B. Για το Γ΄ θέμα του διαγωνίσματος (ερμηνευτικό σχόλιο)

Γενικές παρατηρήσεις

Για τη βαθμολόγηση του Γ΄ θέματος οι βαθμολογητές θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι αξιολογείται: η σαφήνεια της διατύπωσης του ερωτήματος/θέματος που επιλέγει να αναπτύξει ο μαθητής/τρια (το οποίο βεβαίως σχετίζεται με τον βαθμό κατανόησης των ιδεών και του συναισθηματικού κλίματος του κειμένου) και η αναγνωστική ανταπόκρισή του/της στο ερώτημα/θέμα αυτό με την επαρκή τεκμηρίωση/υποστήριξη της απάντησης με αναφορές-παραπομπές στο κείμενο. Οι αναφορές στο κείμενο ή σε συγκεκριμένους κειμενικούς δείκτες αξιολογούνται στον βαθμό που υποστηρίζουν επιτυχώς την ερμηνευτική προσέγγιση. Σχετικά με την οργάνωση και τη γλωσσική έκφραση του ερμηνευτικού σχολίου αξιολογείται: η αλληλουχία και η συνοχή του «σχολίου» ως παραγόμενου κειμένου, η χρήση του κατάλληλου λεξιλογίου και η επίπτωση τυχόν γραμματικοσυντακτικών λαθών στην κατανόηση του παραγόμενου αυτού κειμένου. Επιδιώκεται το ερμηνευτικό σχόλιο να αξιολογείται συνολικά ως προς τα παραπάνω κριτήρια.

Πιο συγκεκριμένα

Για τη βαθμολόγηση του Γ΄ θέματος του συγκεκριμένου διαγωνίσματος οι μαθητές και οι μαθήτριες θα πρέπει να διατυπώσουν ένα ερώτημα ή θέμα που προκύπτει από το βασικό μοτίβο του ποιήματος, το οποίο είναι το «μαχαίρι» και η σχέση του με το «τραύμα» που δημιουργεί στον άνθρωπο. Θα πρέπει να αναφερθούν σε συγκεκριμένα σημεία του ποιήματος που θα στηρίζουν το ερώτημα/θέμα το οποίο προβάλλουν. Σημειώνεται ότι σε κάθε περίπτωση η απάντησή τους θα πρέπει να έχει συνοχή και αλληλουχία, ώστε να αποτελεί ένα ενιαίο κείμενο χωρίς χάσματα. Επίσης θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο αριθμός των λέξεων του σχολίου –να μην υπάρχουν δηλαδή σημαντικές αποκλίσεις από το όριο των 100-150 λέξεων που έχει τεθεί.

1.Δοκίμια γραπτής εξέτασης μαθητών/τριών με αναλυτική βαθμολογία

Κείμενο μαθητή/-τριας (B2)

Το κείμενο αναφέρεται στις δυσμενείς καταστάσεις και στα προβλήματα που επικρατούν στην ζωή του ατόμου. Ειδικότερα, προσπαθεί ο κάθενας να ανταπεξέλθει στις συνθήκες αυτές, χωρίς να κοιτάει τα προβλήματα των άλλων αλλά αντικρίζοντας μόνο τα δικά τους. Επίσης, χρησιμοποιεί τον όρο μαχαίρι. Τον χρησιμοποιεί γιατί θέλει τονίσει πως τα προβλήματα αυτά που έχουν είναι επώδυνα. Επιπλέον προσπαθεί να θίξει την αδιαφορία των ανθρώπων. Όλοι είναι αγκαλιά με την πληγή τους που προκάλεσε το μαχαίρι. Δηλαδή με τα σοβαρά, οδυνηρά προβλήματα.

Βαθμολόγηση [Ως προς την κατανόηση του κειμένου, ως προς την τεκμηρίωση του ερμηνευτικού σχολίου]

Κείμενο μαθητή/-τριας (B12)

«Το μαχαίρι» του Τάσου Πορφύρη είναι ένα ποίημα που ανήκει στη μοντέρνα ποίηση και πραγματεύεται το ζήτημα του πόνου, ο οποίος προέρχεται από μια πληγή. Με μία αναλογία, στην οποία παρομοιάζεται το μαχαίρι με την πληγή, ο ποιητής ξεκινάει με την ύπαρξη του μαχαιριού ανάμεσα στα πλευρά του («Τούτο... ανάμεσα»). Στη συνέχεια, μέσω επαναλήψεων («απ' τον πόνο» «δεν μπορώ να») και μιας αντίθεσης («να βγάλω, να σπρώξω») γίνεται εμφανής ο μεγάλος πόνος του πληγωμένου, ο οποίος καμπουριάζει και παραμιλάει για να μπορέσει να τον αντέξει. Μάλιστα, βρίσκεται σε μία ενδιάμεση κατάσταση, κατά την οποία ούτε μπορεί να αφαιρέσει τον πόνο για να επουλωθεί η πληγή ούτε ωστόσο να τον κάνει χειρότερο («Δεν μπορώ να βγάλω... βαθύτερα»). Τέλος, ο πληγωμένος μαθαίνει να ζει μ' αυτό, συνηθίζοντάς το, και βολεύεται, όπως και πολλοί άλλοι. Το ποιητικό υποκείμενο, ενώ αρχικά ενοχλείται από την ύπαρξη του «μαχαιριού», βρίσκεται σε αδιέξοδο και εν τέλει κρατάει παθητική στάση και το δέχεται στη ζωή του. Η προσωπική μου άποψη είναι ότι, μολονότι είναι δύσκολο και επίπονο να βγει από αυτό το αδιέξοδο οφείλει να το προσπαθήσει περαιτέρω, καθώς έτσι οδηγείται στη μιζέρια, κάνοντας τον πόνο πλέον θέλητρο.

Βαθμολόγηση [Ως προς την κατανόηση του κειμένου, ως προς την τεκμηρίωση του ερμηνευτικού σχολίου]

2.Δοκίμια γραπτής εξέτασης μαθητών/τριών χωρίς αναλυτική βαθμολογία

A74

Η λογοτεχνία είναι ανθρώπινες καταστάσεις. Μια τέτοια ανθρώπινη κατάσταση περιγράφεται και στο ποίημα του Τ. Πορφύρη «το μαχαίρι». Κατά τη γνώμη μου, το θέμα του ποιήματος είναι πώς αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι τις δυστυχίες που τους προκύπτουν στη ζωή, και κατ' επέκταση τις δυστυχίες των συνανθρώπων τους. Πιο συγκεκριμένα, ο ίδιος ο τίτλος «μαχαίρι» είναι οι δυστυχίες που συναντώνται στη ζωή. Το «μαχαίρι» του ποιητικού υποκειμένου είναι «γερά μπηγμένο», που σημαίνει ότι έχει αρκετά προβλήματα. Ο πόνος είναι δυσβάσταχτος, γι' αυτό και επαναλαμβάνεται η λέξη «πόνος», καθώς και οι επιπτώσεις είναι αφόρητες «δεν μπορώ» (επαναλαμβάνεται), «καμπουριάζω», παραμιλώ».

Το ποιητικό υποκείμενο, όμως, τίθεται ανίκανο να αντιμετωπίσει «το μαχαίρι». Τελικά, μάλιστα, συνηθίζει τον πόνο, αλλά κανείς δεν φαίνεται να το προσέχει ή να τον ενδιαφέρει. Ο καθένας κάθεται με τα προβλήματά του. Θεωρώ, λοιπόν, πως αυτή η συμπεριφορά της υποχώρησης ή ακόμα και της αποφυγής των προβλημάτων είναι λανθασμένη. Ακόμα και όταν κάποιος δεν «πονάει» από τις δυστυχίες, το πρόβλημα συνεχίζει να υπάρχει. Η αντιμετώπιση του προβλήματος θα είναι δύσκολη και ίσως πολύ επικίνδυνη, αλλά στο τέλος θα υπάρξει η ελευθερία. Επιπλέον, αν οι άνθρωποι μεταξύ τους προσπαθούσαν να βοηθήσουν τον άλλον και όχι να ασχολούνται μόνο με τα δικά τους προβλήματα, τότε αυτή η ελευθερία και η ευτυχία θα εξαπλωνόταν και σε συλλογικό επίπεδο. (212 λέξεις)

Π7

Το ποίημα του Τάσου Προφύτη πραγματεύεται, τον συμβιβασμό του ανθρώπου με τα δυσβάσταχτα προβλήματα του και την αδιαφορία των συνανθρώπων του. Το ποιητικό υποκείμενο αντιμετωπίζει προβλήματα που βρίσκονται βαθιά μέσα του «γερά μπηγμένα στα πλευρά μου ανάμεσα». Όμως υποτάσσεται σ' αυτά «καμπουριάζω», λέει ψέματα γι' αυτά «παραμιλώ». Ούτε όμως μπορεί να ξεφύγει με οποιονδήποτε τρόπο (καλό ή κακό) «Δεν μπορώ ...βαθύτερα». Έτσι αντί να τα λύσει υποτάσσεται «Βολεύτηκα» και υποκρίνεται πως δεν υπάρχουν «προσέχω». Και πάλι όμως κανείς δεν του δίνει σημασία καθώς και οι άλλοι περνούν τα ίδια. Η στάση λοιπόν του υποκειμένου είναι παθητική και παρουσιάζει μια υποταγή –δουλικότητα. Οι άνθρωποι ως κοινωνικά όντα θα πρέπει να επικοινωνούν τα προβλήματά τους με τους συνανθρώπους τους ώστε ακόμα και αν δεν μπορούν μόνοι τους με τη βοήθεια του συνανθρώπου να λύσει τα προβλήματά του. Η υποταγή και η υποκρισία. Ότι όλα είναι όπως πρέπει, μπορεί να δείχνουν κατι θετικό στην κοινωνία όμως το πρόβλημα παραμένει και δημιουργεί μεγαλύτερα μέσα στον άνθρωπο όταν το άτομο είναι απέναντι από τον εαυτό του. (171 λέξεις)

Δ1

Το θέμα του κειμένου είναι η έλλειψη αλληλεγγύης μεταξύ των ανθρώπων. Κανείς δεν μοιράζεται τον πόνο του με τους άλλους. Έτσι δεν δέχεται βοήθεια από τους συνανθρώπους του αλλά και ούτε προσφέρει και βοήθεια σ' αυτούς που την έχουν ανάγκη. Αυτό δείχνει και την τραγική κατάσταση που επικρατεί στις μέρες μας όπου οι σχέσεις πλέον είναι εντελώς απρόσωπες και έτσι ακόμα και τα συναισθήματα είναι εντελώς επιφανειακά.

Το ποιητικό υποκείμενο αντιμετωπίζει με αδιαφορία την κατάσταση που επικρατεί, ίσως επειδή έχει κουραστεί να ενδιαφέρεται ο ίδιος χωρίς να δέχεται το αμοιβαίο ενδιαφέρον, αλλά αντίθετα να δέχεται την πλήρη αδιαφορία. Θεωρώ πως εφόσον δεν υπάρχει ανταπόκριση το ποιητικό υποκείμενο αντιμετωπίζει την κατάσταση ορθά διότι άδικα θα προσπαθούσε να φερθεί διαφορετικά δηλ. με αλληλεγγύη. Αν και είναι εγωιστική αυτή η συμπεριφορά, είναι συμβιβασμός προς όλη την κατάσταση που επικρατεί. (136 λέξεις)

Δ4

Το ποίημα πραγματεύεται τα προβλήματα που έχει ο άνθρωπος και πως αυτός τα αντιμετωπίζει. Κατά την άποψή μου το ποιητικό υποκείμενο έχει επαναπαυθεί και έχει μάθει να ζει με «το μαχαίρι» στο σώμα του χωρίς να προσπαθεί να αλλάξει αυτή την κατάσταση. Ζει με το σκεπτικό ότι πρέπει να βολεύεται και να κινείται όπως θα ήταν καλύτερο για να μην τον ενοχλεί η πληγή («βουλευτήκα... προσέχω»). Αντιμετωπίζει τα πράγματα απαισιόδοξα και αφήνει τον πόνο να τον καταβάλει («Καμπουριάζω... ένα ρούχο πάνω μου»). Επίσης, κανένας δεν προσπαθεί να αλλάξει την ρουτίνα αυτή και να «βγάλει το μαχαίρι» για να συνεχίσει την καθημερινότητά του («Ο

καθένας αγκαλιά με την πληγή του»). Προσωπικά πιστεύω ότι ο καθένας θα πρέπει να αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο σκέφτεται. Ακόμη και αν συμβιβαστεί κανείς με το πρόβλημά του, αυτό δεν πρέπει να τον υποτάσσει σε μια καθημερινότητα με μόνο αίσθημα τον πόνο και την απογοήτευση. Κάθε άνθρωπος καλό θα ήταν να προσπαθεί να αντισταθεί στα «μαχαίρια που είναι μπηγμένα στο σώμα του» και να τα ξεπερνάει. (171 λέξεις)

Π12

Σύμφωνα με το ποίημα 3 το θέμα που τίγεται από τον ποιητή είναι ο εξαθλιωμένος ψυχικός και σωματικός κόσμος, ενός ανθρώπου πληγωμένου από εξωτερικούς παράγοντες, καθώς και η αδιαφορία των συνανθρώπων του προς αυτόν («πώς κάθομαι... ενδιαφέρεται»). Ο ποιητής αντιμετωπίζει τον ήρωα ως έναν άνθρωπο ψυχικά, αλλά και σωματικά τραυματισμένο, ο οποίος είναι πλήρως αποξενωμένος από το κοινωνικό σύνολο. Παρόλες αυτές τις διεξοδικές περιγραφές, θεωρώ ότι ο τρόπος με τον οποίο ο ποιητής αντιμετωπίζει τον ήρωα είναι σωστός, καθώς με αυτόν τον τρόπο καταφέρνει να ευαισθητοποιήσει το αναγνωστικό κοινό, και να περάσει άμεσα το μήνυμά του. Η άποψη που είναι ότι τα γεγονότα, όπως στην προκειμένη περίπτωση, όπου ο ήρωας είναι πνευματικά εξαθλιωμένος και η κατάστασή του αυτή περνάει απαρατήρητη από τους συνανθρώπους του, πρέπει να περιγράφονται και να αντιμετωπίζονται, όπως στην προκειμένη περίπτωση διεξοδικά, όσο τραγικό και ευαίσθητο περιεχόμενο έχουν. Γιατί, η αλήθεια είναι αυτή που μπορεί να συγκινήσει και να αποτρέψει σύμβαντα, όπως αυτό, καθώς ο άνθρωπος απελευθερώνεται από το «εγώ» του και επικεντρώνεται στο «εμείς». (168 λέξεις)

Π15

Στο ποίημα αυτό χρησιμοποιείται ένας συμβολισμός, το μαχαίρι. Αυτό το μαχαίρι έχει καρφωθεί και προκαλεί πόνο, ενώ ταυτόχρονα δεν μπορεί να φύγει από εκεί που είναι μπηγμένο. Το θέμα, λοιπόν, του ποιήματος είναι τα κοινωνικά προβλήματα, τα οποία καλείται να αντιμετωπίσει ο σύγχρονος άνθρωπος. Προβλήματα, όπως η αμάθεια, η ανεργία, η φτώχεια, τα οποία μας κατακλίζουν καθημερινά και ταυτόχρονα μας φαίνεται ακατόρθωτο να τα αντιμετωπίσουμε, γιατί οι ρίζες του προβλήματος είναι τόσο γερές, όσο γερά είναι μπηγμένο το μαχαίρι.

Το ποιητικό υποκείμενο, κρατάει μια παθητική στάση απέναντι στα όσα συμβαίνουν και έχει πλέον βολεντεί σε αυτή την κατάσταση. Ταυτόχρονα, παρουσιάζει αδυναμία να πράξει, ώστε να αλλάξει όσα του προξενούν πόνο. Παράολα αυτά, προσέχει την συμπεριφορά του, αν και γνωρίζει ότι τελικά κανείς δεν ενδιαφέρεται, γιατί όλοι έχουν τις δικές τους πληγές. Αυτός, όμως, είναι ο λόγος που τα προβλήματα αυτά οξύνονται στις μέρες μας. Η αδιαφορία και η συνεχής αποδοχή των όσων συμβαίνουν μας οδηγεί στην στασιμότητα και δυσχαιρένει την ζωή μας. Συνεπώς, δεν θα πρέπει να βολενόμαστε στα όσα μας επιβαλλονται, αλλά να προσπαθούμε για το καλύτερο. (178 λέξεις)

Για το Δ' θέμα του διαγωνίσματος (παραγωγή λόγου)

Γενικές παρατηρήσεις

Για τη βαθμολόγηση του Δ' θέματος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι ως προς το περιεχόμενο δεν υπάρχουν αυστηρά προδιαγεγραμμένες, προτιμώμενες απαντήσεις. Ο περιορισμός των λέξεων δεν επιτρέπει στον μαθητή ή τη μαθήτρια την αναπαραγωγή όλων όσα γνωρίζει. Οι μαθητές και μαθήτριες οφείλουν να αξιολογήσουν τι από αυτά που γνωρίζουν αποτελεί κατάλληλο σχετικό περιεχόμενο για το συγκεκριμένο θέμα.

Βασικό κριτήριο για την επάρκεια του περιεχομένου είναι η ποσότητα των δεδομένων που αξιοποιεί ο μαθητής και η μαθήτρια. Αναφέρει, δηλαδή, ικανό αριθμό στοιχείων ώστε να γίνεται πειστικός/ή σε όσα ισχυρίζεται; Δεν απαιτούμε οι μαθητές και οι μαθήτριες να αναπαράγουν στερεότυπα σχεδιαγράμματα, αλλά κατά την κρίση τους να επικαλούνται τόσες πληροφορίες όσες χρειάζονται, για να στηρίξουν τη θέση που υποστηρίζουν.

Άλλο βασικό κριτήριο για την αποτίμηση του περιεχομένου είναι η ποιότητα του περιεχομένου. Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναπαράγουν μηχανιστικά απόψεις και νοήματα που έχουν «αποστηθίσει» ή όποιες ιδέες και απόψεις που έχουν αξιοποιήσει στα κείμενά τους είναι προϊόντα της δικής τους κρίσης, προκειμένου να πετύχουν τον επικοινωνιακό τους στόχο; Στο σημείο αυτό να τονισθεί ότι το κριτήριο της επίτευξης του επικοινωνιακού στόχου συνδέεται άμεσα με την ποιοτική και ποσοτική όψη του περιεχομένου και δεν αποτελεί μια προσχηματική επίκληση των τυπικών χαρακτηριστικών του είδους κειμένου που ζητείται.

Στα κριτήρια που αφορούν στην οργάνωση υπολογίζονται: η συνάφεια του περιεχομένου με τα δεδομένα και τα ζητούμενα του θέματος που καλούνται οι μαθητές και οι μαθήτριες να αναπτύξουν, καθώς και η

αξιοποίηση του κειμένου αναφοράς. Τα θέματα παραγωγής λόγου, σύμφωνα με όσα ορίζει ο νέος τρόπος αξιολόγησης, έχουν στενότερη σχέση με το κείμενο αναφοράς. Η δημιουργική αξιοποίηση και ο μετασχηματισμός σημείων του κειμένου αναφοράς αποτελούν κριτήριο για την καλή οργάνωση του θέματος, σύμφωνα με τις οδηγίες.

Στα κριτήρια που αφορούν στην οργάνωση προστίθενται η συνοχή και η νοηματική αλληλουχία του κειμένου.

Τέλος, η χρήση των γλωσσικών συμβάσεων σε λεξικογραμματικό επίπεδο αποτελεί βασικό κριτήριο για τη βαθμολόγηση του Δ' θέματος.

Πιο συγκεκριμένα

Για τη βαθμολόγηση του Δ' θέματος του συγκεκριμένου διαγωνίσματος οι μαθητές και οι μαθήτριες, σύμφωνα με το θέμα, πρέπει να επιλέξουν έναν από τους τύπους της ηλιθιότητας, να τον παρουσιάσουν και να επιχειρηματολογήσουν γιατί τον επέλεξαν ως πιο σημαντικό. Στη συνέχεια να σκεφθούν τρόπους για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου συμπτώματος που επέλεξαν.

1.Δοκίμια γραπτής εξέτασης μαθητών/τριών με αναλυτική βαθμολογία

Κείμενο μαθητή/-τριας (B12)

Διορθώνεται η «ηλιθιότητα»;

Κάποιοι ισχυρίζονται πως διορθώνεται, ενώ άλλοι θεωρούν πως δεν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Το ζήτημα, ωστόσο, είναι ότι η λέξη «ηλίθιος» δεν ανταποκρίνεται μόνο σε έναν τύπο ανθρώπου αλλά, σύμφωνα με τον Fernando Savater, υπάρχουν πέντε κατηγορίες. Εδώ θα αναφερθούμε σ'αυτήν που εγώ και οι συμμαθητές/τριές μου αξιολογούμε ως πιο σημαντική.

Ξέρεις τι θέλεις αλλά φοβάσαι; Η δειλία σου σε οδηγεί να κάνεις πράξη αυτό που δε θέλεις και να αναβάλεις την πραγματική σου επιθυμία; Τότε ανήκεις στην τέταρτη κατηγορία «ηλίθιου»! Θεωρήσαμε αυτή την κατηγορία πιο σημαντική, δεδομένου ότι είναι πιο δημοφιλής από τις υπόλοιπες. Ομολογουμένως, γύρω μας υπάρχουν καθημερινά αρκετοί άνθρωποι με ανασφάλειες, έλλειψη αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης, ενοχές και έλλειψη θάρρους.

Υπάρχουν, βέβαια, διαφωνίες για το αν αυτός που γνωρίζει την επιθυμία του βρίσκεται σε καλύτερη ή σε χειρότερη «μοίρα» από αυτόν που δε γνωρίζει τι θέλει και είτε συμβιβάζεται είτε επαναστατεί χωρίς ουσιαστικούς λόγους. Παρ' όλα αυτά, εκτός από την απουσία της αυτοπεποίθησης και της αυτοεκτίμησης συνδέεται με αυτό τον τύπο «ηλιθίου» και η αναβλητικότητα στις αληθινές επιθυμίες εξαιτίας της πλάνης της αδυναμίας. Αναβάλλεται όμως η ευτυχία;

Αναφορικά με την αυτοπεποίθηση-αυτοεκτίμηση, είναι γεγονός ότι η τελευταία μπορεί να αποκτηθεί από το οικογενειακό, φιλικό και σχολικό περιβάλλον μέσα από τη συμβολή των γονέων, των φίλων και των δασκάλων-καθηγητών, αντίστοιχα. Με άλλα λόγια, η αποδοχή του ατόμου από τους «σημαντικούς άλλους» αποτελεί κομβικό στοιχείο για την υγιή διαμόρφωση προσωπικότητας. Ωστόσο, σε περίπτωση που οι γονείς, οι φίλοι και οι καθηγητές αδιαφορούν, το άτομο οφείλει να ξεκινήσει να παίρνει πρωτοβουλίες, ώστε να νιώθει αποδεκτό μέσα από τη συμβολή του ίδιου στο κοινωνικό σύνολο, για παράδειγμα με μία δραστηριότητα στην οποία έχει κλίση.

Από την άλλη, όσον αφορά την αναβλητικότητα, το άτομο το οποίο πάσχει από αυτήν και μεταθέτει ακόμα και πράγματα που τον ευχαριστούν για κάποια άλλη «κατάλληλη» στιγμή, έχει τη δυνατότητα να δράσει πάλι μόνος. Σε πρώτο επίπεδο, μπορεί να συμβουλευτεί ειδικά βιβλία αυτοβοήθειας τα οποία εστιάζουν στο ζήτημα της αναβλητικότητας. Σε δεύτερο επίπεδο, όμως, οφείλει, άμα θέλει πράγματι να βελτιώσει την παρούσα κατάστασή του, να επιδιώξει να κάνει πράξη τα γεγραμμένα. Έτσι θα εξασκηθεί ο εγκέφαλος στην πίεση και το άτομο δε θα αναβάλει πλέον αυτό που θέλει κάνοντας αυτό που δε θέλει.

Σε τελική ανάλυση, η «ηλιθιότητα» είναι ένα σύμπτωμα, το οποίο ενδέχεται να έχουν άνθρωποι ανεξαρτήτως καταγωγής, κοινωνικής θέσης και χρώματος. Παρ' όλα

αυτά, η αδράνεια και η παθητική στάση που χαρακτηρίζουν την κατηγορία του δειλού ατόμου είναι σημαντικό να περιοριστούν, ώστε τα άτομα να «σπάσουν τα δεσμά» της «ηλιθιότητας» με δική τους πρωτοβουλία και να ελευθερωθούν.

Βαθμολόγηση [Ως προς το περιεχόμενο- Ως προς την οργάνωση- Ως προς τη γλώσσα]

Κείμενο μαθητή/-τριας (Δ1)

Μήπως είμαστε και εμείς ηλίθιοι;

Με αφορμή το απόσπασμα από το βιβλίο του Fernando Savater με θέμα τα συμπτώματα των ηλιθίων, προβληματίστηκα και θέλησα να αναδείξω ένα από τα συμπτώματα των ηλιθίων που θεωρώ έχει η πλειονότητα των εφήβων. Πώς μπορούμε ωστόσο να αποφύγουμε αυτόν τον χαρακτηρισμό;

Ως έφηβοι, θεωρώ πως είμαστε κυκλοθυμικοί χωρίς να έχουμε μια σταθερή γνώμη τις περισσότερες φορές. Όταν καλούμαστε να επιλέξουμε την σχολή που θα μας συνοδεύσει για όλη μας την ζωή, οι περισσότεροι από εμάς δεν ξέρουμε τι να επιλέξουμε και πολλές φορές δεν μπαίνουμε καν στον κόπο να αναζητήσουμε και τελικά να κατασταλλάξουμε. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που οι μαθητές επέλεξαν μια σχολή όχι γιατί το επιθυμούσαν οι ίδιοι αλλά γιατί η πλειοψηφία έτηνε προς τα εκεί. Ή αντίθετα επέλεξαν μια σχολή που δεν ήθελαν από αντίδραση είτε προς τους γονείς, είτε προς κάποιον άλλον παράγοντα. Τα παραπάνω χαρακτηριστικά έλλειψη κριτικής ικανότητας και προσωπικότητας είναι συμπτώματα της ηλιθιότητας.

Ωστόσο υπάρχουν άμεσες λύσεις που μπορούν να μας απαλλάξουν από τον χαρακτηρισμό αυτό. Μια από αυτές είναι η ανάπτυξη της κριτικής μας ικανότητας μέσω του σχολείου. Το σχολείο θα μας βοηθήσει να διαμορφώσουμε αρχικά την προσωπικότητά μας και στην συνέχεια να είμαστε ικανοί να κρίνουμε τι είναι οφέλιμο για εμάς τι όχι, να σκεφτούμε και τελικά να επιλέξουμε. Αυτό μπορεί να συμβεί ακόμη και μέσω του διαλόγου μέσα στην τάξη όπου μαθητές και καθηγητές ανταλλάσσουν ιδέες και σκέψεις. Επίσης μπορεί να συμβεί και μέσω κάποιων μαθημάτων όπως η έκθεση που καλλιεργεί τον λόγο και την σκέψη καθώς και άλλα μαθήματα όπως κοινωνική και πολιτική αγωγή, Πολιτική παιδεία κ.α.

Ένας άλλος τρόπος αντιμετώπισης της ηλιθιότητας είναι οι συμβουλές από ανθρώπους πετυχημένους δηλαδή από ανθρώπους συνειδητοποιημένους που έθεσαν στόχους στην ζωή τους και τους πέτυχαν. Μέσω αυτής της συζήτησης, θα παραδειγματιστούμε και ίσως αναδειχθούν κάποιες πτυχές που και οι ίδιοι δεν γνωρίζουμε ότι έχουμε. Θα μάθουμε να θέτουμε στόχους και με σκληρή δουλειά να τους πετυχαίνουμε έτσι ώστε να κάνουμε αυτό που οι ίδιοι θέλουμε και όχι αυτό που μας επιβάλλουν οι άλλοι.

Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι όσο εύκολο είναι να χαρακτηριστείς ηλίθιος, εξίσου εύκολο είναι να απαλλαγείς από τον χαρακτηρισμό αυτόν. Μην ξεχνάμε ότι είμαστε σε μια ηλικία ωρίμανσης και διαμόρφωσης προσωπικότητας!

Βαθμολόγηση [Ως προς το περιεχόμενο- Ως προς την οργάνωση- Ως προς τη γλώσσα]